

3. Гмирко В. Кримінально-судові докази: юридичне поняття чи дефініція / В. Гмирко // Право України. 2014. № 10. С. 26–35.

4. Тертишник В. М. Кримінально- процесуальне право України: Підручник. 10-те вид., доп. і перероб. К.: Алерта, 2023. С. 222.

5. Доказове право: підручник / В. М. Тертишник, О. І. Тертишник, А. Є. Фоменко, В. В. Ченцов; За заг. ред. д.ю.н, професора В. М. Тертишника. Київ; Алерта, 2021. С. 233.

Варваринець Василь Іванович,

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ З РОЗШУКУ ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ ГРУП І ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Зміни економічних і політичних умов, що сталися в нашій країні за останні роки, привели до майнового розшарування суспільства на дуже багатих і бідних, появі великого числа підприємців, банкірів, інших заможних людей, до появи нових для сучасної України суспільно небезпечних явищ зокрема таких як організована злочинність.

Останнім часом особливої уваги набуває організована злочинність, яка є надзвичайно небезпечним соціально-економічним явищем. У різних країнах світу в залежності від конкретних умов в тому числі в Україні організована злочинність набирає все більших обертів щодо свого становлення, які з часом засвоїли усі сфери соціально-політичного життя, налагодження корумпованих зв'язків серед правоохоронних, митних та податкових органах, удосконалення ними прогалин в законодавстві та вивчення форм і методів роботи що дає їм можливість вчиняти різні злочини уникаючи покарання.

На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. Проте, в супереч положень Основного Закону, злочинні анклавні сьогодні не тільки існують і функціонують на постійній основі, а ще й створюють нові злочинні угруповання та організації, що становить суспільну небезпеку для українського народу та підриває авторитет держави в цілому.

Вжиті державою організаційно-правові, економічні, суспільно-політичні заходи щодо протидії організованій злочинності та корупції, суттєвих результатів не досягли у зв'язку з криміналізацією багатьох інститутів влади.

Використання традиційних можливостей прийомів і технік розшуку злочинців, та впровадження наукових досягнень, не в повній мірі сприяють об'єктивному документуванню злочинних намірів і недостатніми для боротьби з таким явищем як організована злочинність. Так одним з найважливіших завдань є якраз і вивчення проблематики цих окремих напрямів та розробка найбільш ефективних методів і засобів розкриття отримання повної інформації.

Особлива небезпека організованої злочинності полягає у тому що вона, маючи яскраво виражений антисоціальний характер, завдяки високому рівню латентності, «доволі успішно» співіснує паралельно з життям законотворчого суспільства, так би мовити вбудовуючись у нього та створюючи свій власний таємний «світлок», який має дворівневу структуру: нижчий рівень, який включає виконавців злочинів різного характеру, та вищий, до якого належать керівники угруповань і керівники цих керівників, які безпосередньо злочинів не вчиняють, але через ланки системи керують злочинною діяльністю.

Керівники організованої злочинності стають поважними членами суспільства. Для самоствердження і власної безпеки вони намагаються проникнути в усі рівні органів влади і управління самостійно або за допомогою завербованих за матеріальні блага, корумпованих службових осіб з метою здійснення власної політики, насамперед у вирішенні на всіх рівнях економічних проблем для здобуття максимальних прибутків та вчинення злочинів.

Особливу роль у злочинній діяльності кримінальних структур відіграють корупція та її найбільш небезпечний прояв – отримання незаконної вигоди (хабарництво). Згубний вплив корупції, тобто зловживання владою в особистих цілях (продажність влади), відчувається у всьому світі. Це відбувається тому, що владні та управлінські повноваження містять у собі велику спокусу для осіб, схильних до протиправного збагачення. Цим користуються учасники організованих злочинних угруповань, зближуючись з чиновництвом, що дає змогу окремим групам або учасникам організованих груп ухилятися від переслідування а у випадках оголошення їх в розшук безперешкодно переховуватись та навіть в окремих випадках здійснити незаконний перетин через кордон України та виїхати в країни Європейських держав.

Практичний досвід підрозділів кримінального блоку Національної поліції України, теоретичні та науково-методичні дослідження вітчизняних та зарубіжних країн свідчать про те, що тільки всебічна та якісна підготовка всіх запланованих оперативних та слідчих заходів, проведення їх у відповідності до поставленої мети – дає можливість отримати бажаний результат по розшуку осіб, в тому числі осіб оголошених в міжнародний розшук, які переховуються за межами території України, та скоюють тяжкі та особливо тяжкі злочини в складі

організованих злочинних груп та злочинних організацій та продовжують вчиняти злочини на території інших держав.

Актуальність питання порядку здійснення розшуку підозрюваної особи зумовлена тим, що встановлення місця переховування є необхідною умовою для успішного закінчення досудового провадження та відновлення порушених прав потерпілих від злочину.

Підсумовуючи, вважаю що незважаючи на ряд позитивних змін щодо реформування поліцейської системи в Україні зокрема в боротьбі з організованою злочинністю та розшуку осіб які ухиляються від відбування покарання, потрібно звернути увагу на більш пріоритетні напрямки насамперед, розшук учасників організованих злочинних угруповань та злочинних організацій, які знаходяться в державному та міжнародному розшуку, при цьому використовуючи міжнародний досвід. При цьому доцільно сказати, що співробітники поліції Європейських країн теж зацікавлені в покращенні функціонуванні ефективної системи Національної поліції, щодо розшуку таких категорій осіб.

Отже, зважаючи на наведені фактори, щодо злочинних угруповань та застосування спеціальними підрозділами заходів забезпечення документування організованих груп та організацій, є вирішення цих питань в повному об'ємі, з врахуванням факторів які частково унеможливають проводити окремі заходи по встановленню місця перебування розшукуємих осіб, а вразі встановлення місця перебування на території інших держав, із використання зарубіжного досвіду налагодити та відпрацювати досконалу систему яка б давала можливість по вирішенню питань щодо їх екстрадиції на територію України.

Актуальність питання порядку здійснення екстрадиції розшукуємих осіб зумовлена тим, що встановлення місця їх переховування є необхідною умовою для успішного закінчення досудового провадження та відновлення порушених прав потерпілих від злочину.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної ради України (ВВР), 1996. № 30. ст.141.
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Закон України Про оперативно-розшукову діяльність // Відомості Верховної ради України (ВВР), 1992, № 22, ст. 303.
4. Закон України Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю // Верховна рада України від 30.06.1993 № 3341-ХІІ.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т.1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг.ред. В.Я. Таців, В.П. Пшонки, А.В., Портнов. Х.: Право, 2012. 768 с.